

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Handreiking bij toezicht- en opsporingsonderzoeken

Alphen aan den Rijn Alphen-Chaam
Baarle-Nassau Baarn Barendrecht Barneveld Bedum Beek Beemster Beest
Berkelland Bernheze Bernisse Best Beuningen Beverwijk Binnenmaas Bladel Blaricum
Boxtel Breda Breukelen Brielle Bronckhorst Brummen Brunssum Bunnik Bunschoten Buren Bussum
Cape De Bilt De Marne De Ronde Venen De Wolden Delft Delfzijl Den Haag Den Heider Deurne Deventer Die
drenen Dronten Druten Duiven Echt-Susteren Edam-Volendam Ede Eemnes Eemsum Eersel Eijsden Ein
dri'n-Sleat Geertruidenberg Geldermalsen Geldrop-Mierlo Gemert-Bakel Gennep Giessenlanden Gilze en
Groenegast Gulpen-Wittem Haaksbergen Haaren Haarlem Haarlemmerliede en Spaarnwoude Haarl
Harlingen Hattem Heel Heemskerk Heemstede Heerde Heerenveen Heerhugowaard Heerlen Heeze-Le
den Heusden Heuvelrug Heythuysen Hillegom Hilvarenbeek Hilversum Hof van Twente Hoogeveen Hooge
n Kapelle Katwijk Kerkrade Kessel Kollumerland o.p. Korondijk Krimpen aan den IJssel Laarbeek Land
rderp Leidschendam-Voorburg Lelystad Lemsterland Leusden Liemeer Liesveld Lingevaal Lingewaard
Lubree Maasdonk Maasdriel Maassluis Maastricht Margraten Marum Medemblik Meerlo-Wanssum Meers
the Mill en St. Hubert Millingen aan de Rijn Moerdijk Montferland Montfoort Mook en Middelaar Moo
rk aan den IJssel Nieuwkoop Nieuw-Lekkerland Nijefurd Nijkerk Nijmegen Noord-Beveland Noorderve
Obdam Oegstgeest Oirschot Oisterwijk Oldebroek Oldenzaal Oost-Wijhe Ommen Onderbanken Oost-Ge
s IJsselstreek Ouder-Amstel Ouderkerk Oudewater Overbetuwe Papendrecht Pekela Pijnacker-Nootdorp
reden Rhenen Ridderkerk Rijnschaard Rijnsvoorde Rijsen-Holt en Rijswijk Roerdalen Roermond Roggel
el Schiedam Schiermonnikoog Schijndel Schinnen Schoonhoven Schouwen-Duiveland Sevenum 's-Grave
arsterland sliedrecht Slochteren Sluis Smalingerland Sneek Soest Someren Son en Breugel Spijkenisse St
euzen Terschelling Texel Teylingen Tholen Thorn Tiel Tilburg Tubbergen Twenterand Tynaarlo Tytsjerkst
ndam Veenendaal Veere Veghel Veldhoven Velsen Venlo Venray Vianen Vlaardingen Vlagtwedde Vlied
en Wassenaar Waterland Weert Weesp Werkendam Wervershoof West-Maas en Waal Wester-Koggenla
eer Wijchen Wijdmeren Wijk bij Duurstede Winschoten Winsum Winterswijk Woensdrecht Woerden V
dvoort Zederik Zeevang Zeewolde Zeist Zevenaar Zevenhuizen-Moerkapelle Zijpe Zoetermeer Zoeterw
Aalten Abcoude Achtkarspelen Alblasserdam Albrandswaard Alkemade Alkmaar Almelo Almere Alphe
aulowna Apeldoorn Appingedam Arcen en Velden Arnhem Assen Asten Baarle-Nassau Baarn Barendre
n Lb. Bergen NH Bergen op Zoom Bergschenhoek Berkel en Rodenrijs Berkelland Bernheze Bernisse Bes
ikel Bolward Borger-Odoorn Borne Borsele Boskoop Boxmeer Bortel Breda Breukelen Brielle Bronckh
en Cranendonck Cromstrijen Cuijk Calemborg Daifsen Dantumadeel De Bilt De Marne De Ronde Venen
etinchem Dongen Dongeradeel Dordrecht Drechterland Drimmelen Dronten Druten Duiven Echt-Suster
chede Epe Ermelo Etten-Leur Ferwerderadeel Franekeradeel Gaasterl'n-Sleat Geertruidenberg Gelderma
nchem Gouda Graafstroom Graft-De Rijk Grave Groesbeek Groningen Grootegast Gulpen-Wittem Haal
enberg Harderwijk Hardinxveld-Giessendam Haren Harenkarspel Harlingen Hattem Heel Heemskerk He
etsluis Helmond Hendrik-Ido-Ambacht Hengelo Ov. Het Bildt Heumen Heusden Heuvelrug Heythuysen
Maas Houten Huizen Hulst Hunsel IJsselstein Jacobswoude Kampen Kapelle Katwijk Kerkrade Kessel K
ren Loek Leerdam Loeuwarden Loeuwarderadeel Leiden Leiderdorp Leidschendam-Voorburg Lelystad L
o Zand Lopik Loppersum Looser Maarssen Maasbracht Maasbree Maasdonk Maasdriel Maassluis Maastri
Meppel Middelburg Middelhamnis Midden-Delfland Midden-Drenthe Mill en St. Hubert Millingen aan
ve Nederlek Nederweert Neerijnen Nierdorp Nieuwegein Nieuwerkerk aan den IJssel Nieuwkoop Nieuw
loostpolder Noordwijk Noordwijkerhout Nuinen o.p. Nunspeet Ruth Obdam Oegstgeest Oirschot Oiste
stellingwerf Oostzaan Opmeer Opsterland Ois Oud-Beijerland Oude IJsselstreek Ouder-Amstel Ouderk

Vereniging Juridische Kwaliteitszorg Lokaal Bestuur

Handreiking bij toezicht- en opsporingsonderzoeken

Deze handreiking is opgesteld in samenwerking met de
Vereniging Juridische Kwaliteitszorg Lokaal Bestuur

Deze handreiking is tot stand gekomen met dank aan:

Mr. G.J. Elsen, AKD Prinsen en Van Wijmen
Mr. E. Poldervaart, Vereniging van Nederlandse Gemeenten

De begeleidingscommissie bestaande uit:

Mr. R. van Aalst, gemeente Apeldoorn
Mr. H. Bosman, gemeente Enschede
Mr. P. van Doorn, gemeente Utrecht
Mr. drs. C. Wildeboer Schut, gemeente Eindhoven
Mr. H. Wolsink, gemeente Hengelo
Mr. F. van de Wouw, gemeente Amsterdam

Handreiking bij toezicht- en opsporingsonderzoeken

Inleiding

Deze handreiking heeft betrekking op de onderzoeksfase in een strafproces of bij het uitoefenen van toezicht. De onderzoeksfase is van groot belang voor de te nemen vervolgstappen in een eventuele procedure.

Een strafproces begint met een opsporingsonderzoek. Het opsporingsonderzoek vangt aan als een opsporingsinstantie kennis neemt van een vermoedelijk gepleegd strafbaar feit. Om alle feiten en omstandigheden omtrent een strafbaar feit duidelijk te krijgen verzamelen opsporingsambtenaren tijdens het opsporingsonderzoek zo veel mogelijk gegevens, al dan niet met toepassing van dwangmiddelen. Bijvoorbeeld het horen van verdachten en getuigen, het inzien en eventueel in beslag nemen van administraties, het doorzoeken van panden en het nemen van monsters.

Ook in het kader van toezicht moeten feiten en omstandigheden worden onderzocht. De toezichthouders bedienen zich hiertoe van verschillende bevoegdheden, zoals het betreden van plaatsen, het vorderen van inlichtingen, het inzien en kopiëren van bescheiden, het onderzoeken van zaken en het nemen van monsters. Deze bevoegdheden kunnen per instantie en per ambtenaar verschillen.

In welke situaties kan de handreiking worden gebruikt?

De handreiking ziet op die situaties waarin de gemeente dan wel haar bestuurders en/of medewerkers in hun taakuitoefening onderwerp zijn (als verdachte) van toezicht en/of van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek. Ook is de handreiking bedoeld voor bestuurders of medewerkers die in hun taakuitoefening worden opgeroepen als getuige. Verder kan er gebruik van worden gemaakt bij onderzoeken door externe onderzoekscommissies.

De handreiking is niet geschreven voor situaties waarin sprake is van eigen daderschap van de bestuurder of medewerker, zoals bijvoorbeeld in het geval van verduistering van gelden of het aannemen van steekpenningen.

Het doel van de handreiking

Gemeenten, haar bestuurders en haar medewerkers ontmoeten het strafrecht en het toezicht met name in de sectoren milieu, bouwen en "openbare ruimte". Maar ook op andere gebieden komt de gemeente het strafrecht tegen of is zij onderworpen aan toezicht.

Denk bijvoorbeeld aan het toezicht op zwembaden waarvan de gemeente eigenaar of exploitant is.

De impact van onderzoeken door toezicht- of opsporingsambtenaren op de gemeentelijke organisatie kan groot zijn. Dikwijls worden de organisatie en de medewerkers door een onaangekondigd bezoek van toezicht-/opsporingsambtenaren overrompeld. Daardoor kan het voorkomen dat onhandig – en soms voor de gemeente nadelig - wordt gehandeld.

Bovendien is de positie waarin de gemeente alsdan verkeert vaak verwarrend. Opeens staat de gemeente tegenover het OM, de politie of de opsporingsdienst, terwijl in andere situaties juist gezamenlijk - als partners - wordt opgetreden.

Deze handreiking geeft tips en aandachtspunten die de gemeente behulpzaam kunnen zijn in het geval zij wordt bezocht door ambtenaren van bijvoorbeeld politie, inspectiediensten, FIOD-ECD of OM. Vanzelfsprekend werkt de gemeente in beginsel coöperatief mee, maar zij heeft ook recht op duidelijkheid omtrent haar positie en die van haar bestuurders en medewerkers.

Vaak kunnen zaken door het stellen van de juiste vragen in het goede perspectief worden geplaatst. Voorts is het nodig dat de gemeente, haar bestuurders en medewerkers in zekere mate weten wat zij kunnen verwachten en wat hun rechten en plichten zijn.

In dit verband is zorg dragen voor een goede communicatie met toezicht- / opsporingsambtenaren tijdens het onderzoek zeer belangrijk. Investeer daarom in de (informele) contacten met de betreffende ambtenaren.

Met deze handreiking kan een bijdrage worden geleverd aan het consistent reageren op toezicht- en opsporingsonderzoeken. Daarmee kan deze handreiking onderdeel uitmaken van de juridische kwaliteitszorg van de gemeente.

De handreiking geeft algemene aandachtspunten omdat de bevoegdheden van toezichthouders en opsporingsambtenaren per instantie en per ambtenaar kunnen verschillen. Bovendien zijn niet alle aandachtspunten van toepassing op alle 'soorten' bezoeken en onderzoeken.

Denk bijvoorbeeld aan routinebezoeken in het kader van toezicht.

Omwille van de hanteerbaarheid is de handreiking beknopt gehouden en mede daarom is niet op alle (juridische) bijzonderheden ingegaan.

Voor wie is de handreiking bestemd?

De handreiking is geschreven voor de gehele gemeentelijke organisatie. Daarnaast is de handreiking specifiek bedoeld voor het management en de gemeentelijk coördinator voor toezicht- en opsporingsonderzoeken.

Aandachtspunten

Aandachtspunten voor de interne organisatie

- Kies binnen de gemeente een centraal aanspreekpunt/coördinator.
De coördinator begeleidt de toezicht-/opsporingsambtenaren tijdens het gehele onderzoek. Ook staat hij/zij bestuur en medewerkers van de gemeente bij in hun contacten met de toezicht- en opsporingsambtenaren.
- De coördinator dient in ieder geval de volgende kwaliteiten te bezitten:
  - deskundig in bestuurlijk en juridisch opzicht;
  - gevoel voor politieke verhoudingen;
  - toegankelijk en goede communicatieve vaardigheden.
- Zorg dat de taken en bevoegdheden van deze gemeentelijk coördinator duidelijk zijn omschreven en zijn vastgelegd.
- Voor deze functie dient de coördinator niet in de lijn te functioneren, maar een zelfstandige positie te hebben met een goede ingang bij bestuurders en leidinggevenden.
- Zorg voor vervanging van deze functionaris bij vakantie of ziekte of in die gevallen waarin hij/zij zelf direct of indirect betrokken kan worden bij een onderzoek.
- Heb aandacht voor de positie van de gemeentelijk coördinator als zijn/haar directe collega('s) als verdachte(n) wordt(en) aangemerkt.
- Communiceer in de zich voordoende situaties aan de toezicht-/opsporingsambtenaren dat de coördinator hun aanspreekpunt is.
- Zorg voor instructies voor de organisatie, bijvoorbeeld:
  - Laat receptiemedewerkers bij bezoek van toezicht-/opsporingsambtenaren altijd de gemeentelijk coördinator op de hoogte stellen van het bezoek.
  - Maak afspraken over communicatie, zowel intern als extern. Wijs hiervoor centrale communicatieadviseurs aan. Betrek hierbij de gemeentelijk coördinator. Hij/zij moet van alle communicatie richting politie/justitie/media op de hoogte zijn.
- Heb aandacht voor de bestuurlijke dimensie: informeer tijdig en znodig vertrouwelijk het gemeentebestuur (burgemeester, college, raad).
- Leg een eigen dossier aan van het onderzoek. Aangeraden wordt om in elk geval in het dossier op te nemen:
  - een verslag van het bezoek, waarin alle toegepaste bevoegdheden zijn vermeld
  - het document op grond waarvan het bezoek/onderzoek plaatsvindt
  - de stukken/dossiers die zijn meegenomen in het kader van een onderzoek
  - verslagen van de verhoren/interviews
- Leg een dossier aan met daarin "uitsluitend correspondentie gemeente - advocaat". Plaats e-mail in een aparte subdirectory. Vermeld daarbij welke correspondentie het betreft (bijvoorbeeld "stukken advocaat").
- Zorg dat er een lijst beschikbaar is met namen en telefoonnummers van strafrechtadvocaten.

- Bepaal de rollen van de advocaat en de gemeentelijk coördinator: advocaat naar "buiten toe" (OvJ, politie, eventuele derden – bijvoorbeeld contractspartijen – die voorwerp van hetzelfde onderzoek zijn), coördinator naar "binnen toe" (bestuur, directie en medewerkers). Verdeel daarop het werk, communiceer dat en trek zoveel mogelijk gezamenlijk op.

Aandachtspunten bij een bezoek van toezicht- of opsporingsambtenaren

- Informeer de gemeentelijk coördinator over het bezoek van de toezicht- of opsporingsambtenaren.
- Vraag naar de legitimatie van de toezicht-/ opsporingsambtenaar (hij/zij is verplicht dit te tonen) en noteer naam en functie; maak indien mogelijk een kopie van het legitimatiebewijs.
- Vraag naar het doel van het bezoek.
- Vraag wat wordt onderzocht, met welke reden en op welke wettelijke basis.
- Vraag of het al dan niet om een strafrechtelijk onderzoek gaat.
In geval van een strafrechtelijk onderzoek:
  - vraag naar de strafrechtelijke verdenking
  - vraag wie de verdachte(n) is (zijn), de rechtspersoon gemeente, een of meerdere gemeentelijk medewerkers of bestuurders, dan wel derden.
- Vraag om een exemplaar van het eventuele document dat aan de uitoefening van de bevoegdheden ten grondslag ligt. Afhankelijk van het soort onderzoek heeft de toezicht-/opsporingsambtenaar verschillende 'bevoegdheden'. Denk daarbij aan inbeslagneming (ook e-mailverkeer), doorzoeking, inzage, toegang, onderzoek, opneming, bemonstering, vrijheidsbeneming.
- Neem contact op met een strafrechtadvocaat. Informeer de advocaat over het bezoek en vraag aan de toezicht-/ opsporingsambtenaren of uw advocaat aanwezig mag zijn en of zijn komst kan worden afgewacht.
- Ontvang de toezicht-/opsporingsambtenaren in een aparte ruimte.
- Laat de gemeentelijk coördinator zijn positie duidelijk maken aan de toezicht-/ opsporingsambtenaren.
- Zodra bekend is dat het een om strafrechtelijk onderzoek gaat, neem dan contact op met de onderzoeksleider om meer informatie omtrent het onderzoek, de verdenking(en), etc. te verkrijgen.
- Laat u adviseren over uw (rechts-)positie.

Aandachtspunten medewerking aan toezicht-/opsporingsonderzoek

- Vraag zonodig uitstel van het bezoek of een termijn voor de te verlenen medewerking om meer tijd te creëren voor het inwinnen van informatie over de gemeentelijke positie dan wel over de positie van bestuurders en/of medewerkers.
- Vraag een zo specifiek mogelijke opgave van de informatie die de toezicht-/opsporingsambtenaren willen ontvangen. Laat verzoeken (zo mogelijk) op schrift stellen.
- Vraag een lijst van de stukken die men wil meenemen/worden meegenomen en controleer of hetgeen wordt meegenomen op de lijst staat. Noteer in elk geval welke stukken worden meegenomen.

- Laat een kopie maken van de stukken die worden meegenomen. Bedenk in geval van een toezichtonderzoek dat een toezichthouder niet bevoegd is tot het daadwerkelijk in beslag nemen van stukken, maar deze tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs alleen voor korte tijd mee mag nemen indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden.
- Maak zo mogelijk afspraken over het gebruik van de meegenomen stukken, alsmede zo mogelijk over het tijdstip waarop de stukken teruggegeven worden. Soms worden dossiers die onder handen zijn meegenomen; vraag of er in die gevallen kopieën van gemaakt kunnen worden.
- Maak bij het nemen van monsters uitdrukkelijk aanspraak op een 'contra-monster' en op een tegenonderzoek.
- In geval van een verhoor: vraag een zo specifiek mogelijke opgave van degene(n) die de toezicht-/opsporingsambtenaren willen ondervragen. Laat het verzoek (zo mogelijk) op schrift stellen.
- Vraag of iemand in het kader van toezicht/controlle wordt gehoord of dat iemand als getuige of als verdachte wordt gehoord in het kader van een strafrechtelijk onderzoek.
- Vraag of de advocaat of de coördinator bij het verhoor aanwezig mag zijn. De aanwezigheid van een advocaat tijdens een verhoor in het kader van toezicht of opsporing is niet verboden. Anderzijds heeft men bij verhoren door een toezichthouder of opsporingsambtenaar in beginsel geen recht op aanwezigheid van een advocaat.
- Zorg in ieder geval voor een terugkoppeling met de gemeentelijk coördinator, bij voorkeur in individuele gesprekken.
- Denk ook aan de locatie van verhoor. Vraag of de verhoren zo mogelijk kunnen plaatsvinden bij de gemeente.

Aandachtspunten ten aanzien van bestuurders en medewerkers

- Zijn medewerkers verdachte/getuige, heb dan aandacht voor de arbeidsrechtelijke gevolgen van hun verklaringen of positie. Betrek leidinggevenden en de afdeling P&O erbij. Communiceer dat aan betrokkenen. De regie blijft ook in deze situaties bij de gemeentelijke coördinator.
- Informeer bestuurders/medewerkers over de gang van zaken bij een verhoor als getuige/verdachte.
- Geef aan in hoeverre bestuurders/medewerkers een verschijningsplicht hebben bij een verhoor als getuige of verdachte, bijvoorbeeld:
Indien men door een opsporingsambtenaar als getuige wordt opgeroepen, is er geen verschijningsplicht. Evenmin is men verplicht op vragen van een opsporingsambtenaar antwoord te geven. Voor een verdachte geldt hetzelfde met dien verstande dat een verdachte in bepaalde gevallen kan worden aangehouden. Een verdachte heeft een zwijgrecht.
In geval van toezicht is een ieder in beginsel verplicht de vragen van een toezichthouder te beantwoorden.
- Wijs bestuurders/medewerkers er op dat zij zich in de onderzoeksfase moeten beroepen op een hen opgelegde geheimhoudingsplicht. (Aan bestuurders bijvoorbeeld opgelegd ten aanzien van het behandelde in een besloten college- of raadsvergadering). Indien de rechter – eventueel verder in de procedure - hen desalniettemin gebiedt op vragen te antwoorden, zijn zij verplicht dat te doen. In dat geval mag de geheimhoudingsplicht worden geschonden.

- Bereid bestuurders/medewerkers voor op een verhoor als getuige of verdachte, bijvoorbeeld:
  - op aspecten als "eigen wetenschap" van een strafbaar feit,
  - op de mogelijkheid dat de opsporingsambtenaar tijdens een verhoor de medewerker/bestuurder op een gegeven moment zelf ook zou kunnen aanmerken als verdachte (de betreffende medewerker/bestuurder kan dat zelf het beste inschatten).
- Wijs medewerkers er op verklaringen goed door te lezen, voordat zij die ondertekenen. Bij twijfel niet ondertekenen. Zij zijn daartoe niet verplicht.
- Geef aan dat zij om afschriften van de verklaringen moeten vragen.
- Geef bestuurders en medewerkers zelf ook de mogelijkheid om zich over hun eigen positie te laten informeren.
- Kijk naar de aard van de zaak (bestuurlijke dimensie). Zijn er meerdere verdachte personen (bijvoorbeeld gemeente en medewerkers), onderken dan het potentiële belangenconflict. Neem daarop maatregelen en communiceer mogelijke gevolgen van divergentie van belangen aan betrokkenen.
- Als belangen uit elkaar gaan lopen tussen bijvoorbeeld de gemeente en een medewerker: zorg dat ieder een eigen advocaat heeft om de belangen te behartigen.
- Maak tevoren afspraken over inhuur en vergoeding van rechtsbijstand voor medewerkers (die als getuige dan wel verdachte worden gehoord). Bedenk tot welk moment de gemeente als werkgever de kosten van rechtsbijstand vergoedt.
(Bij de CAO-onderhandelingen van 2002 is afgesproken dat gemeenten per 1 januari 2003 een verplichte voorziening voor juridische bijstand dienen te hebben. In veel gevallen ziet deze voorziening in de vorm van een collectieve rechtsbijstandverzekering onder meer op strafrechtelijke onderzoeken.)
- Ga na of voor de bestuurders een collegebeschermingspolis (of een vergelijkbare polis) is afgesloten. Deze polis ziet veelal eveneens op rechtsbijstand in geval van (vermeende) strafrechtelijke aansprakelijkheid van collegeleden en raadsleden.
- Denk ook in deze gevallen aan het melden van de zaak bij de verzekeraar.
- Zorg er voor dat er gelegenheid is om medewerkers en bestuurders hun ervaringen te laten delen en hun verhaal te laten vertellen.

Bijzondere gemeentelijke aandachtspunten

- Bepaal - uiteraard binnen het wettelijk kader - het beleid van de gemeente bij onderzoeken en vervolgingsacties: dat kan variëren van in voorkomende gevallen een beroep doen op het aan elke verdachte toekomende zwijgrecht tot het in alle gevallen verlenen van volledige medewerking.
- Bedenk dat in voorkomende gevallen ook van de gemeente een verklaring zal worden gevraagd. Een schriftelijke verklaring van de gemeente kan de voorkeur verdienen.
- Ten aanzien van een verklaring van de gemeente zijn de regels met betrekking tot vertegenwoordiging uit de Gemeentewet van toepassing. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte (artikel 171 Gemeentewet.) en is formeel degene die een verklaring namens de gemeente mag afleggen. Om bijvoorbeeld de coördinator de gemeentelijke verklaring te laten afleggen, moet deze daartoe opdracht krijgen van de burgemeester.

- De burgemeester is in beginsel niet verplicht in een strafproces als getuige tegen de gemeente op te treden tegen de gemeente, ook niet in het vooronderzoek. Voor zover hij de gemeente zou kunnen belasten is hij bevoegd zich als getuige op zijn verschoningsrecht te beroepen.
- De burgemeester kan evenals de overige bestuurders wel als getuige worden opgeroepen in geval van een strafrechtelijk onderzoek gericht tegen een collega-bestuurder of medewerker.
- Op grond van de artikelen 22 en 57 Gemeentewet kunnen leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging (bijvoorbeeld de gemeentesecretaris of medewerkers die door het gemeentebestuur zijn gevraagd hen schriftelijk of mondeling van advies te dienen) niet in rechte worden vervolgd voor hetgeen zij in de raad of in het college hebben gezegd of schriftelijk hebben overgelegd.

En verder.....

Afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken kan dat leiden tot verschillende vervolgstappen. Bij een strafrechtelijk onderzoek kan het resultaat zijn: een sepot, voorwaardelijk sepot, transactie (al dan niet openbaar gemaakt door OM) of dagvaarding in een strafproces. Bij toezicht is het resultaat meestal bestuurlijke handhaving (bestuursdwang, last onder dwangsom), maar het toezicht kan ook een strafrechtelijk onderzoek tot gevolg hebben.

- Strafrechtelijk onderzoek kan lang duren (langdurige stilte). Communiceer met betrokkenen, ook als er niets gebeurt. Op de betrokken medewerkers heeft het object zijn of het onderdeel zijn van een strafrechtelijk onderzoek doorgaans een grote impact. Informeer eveneens het gemeentebestuur. Communiceer in de tussentijd ook met de toezicht-/opsporingsambtenaren over de voortgang van het onderzoek.
- Houd ook na het onderzoek contact met de toezichthouder of opsporingsinstantie.
- Wanneer er gedragingen aan het licht komen die strafbaar zijn, reageer daarop adequaat met de beschikbare bestuurlijke en /of politieke middelen. Dit kan van invloed zijn op de beslissing tot vervolging door het OM.
- Denk aan het belang van het afleggen van politieke (publieke) verantwoording.
- Heb aandacht voor communicatie, bijvoorbeeld het uitbrengen van een persbericht. Stem dit goed af met de aangewezen communicatieadviseurs, gemeentelijk coördinator en eventuele derden (contractpartners) bij wie eenzelfde onderzoek wordt verricht.
- Evalueer en analyseer verbeterpunten.

